

2e Turap Dantumadiel 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer.....	5
Programma 2: Mienskip.....	11
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	16
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje.....	23
Programma 5: Wenjen en Omjouwing	28
Programma 6: Iepenbiere Romte	34
Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien	39
Algemiene dekkingsmiddels	39
Overhead.....	42
Heffing VPB	44
Onvoorzien.....	45
Financiën	46
Begroting.....	46
Investeringskredieten	46
Projecten.....	47
Project Feanwâlden	47
Bouwen aan een stevig fundament in het sociaal domein.....	49
Inwerkingtreding omgevingswet	51
Activiteiten.....	55
Overzicht activiteiten	55
Bijlagen.....	61
Bijlage 1: Verlaging kapitaallasten doorgeschoven investeringen	61

Inleiding

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 2e tussentijdse rapportage over 2024.

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2024. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven groter dan € 50.000. Doordat de rapportage is afgerond op duizendtallen kunnen er kleine afrondingsverschillen ontstaan in de optellingen.

Rapportage op voortgang activiteiten

Door middel van een kleurenindicator wordt de voortgang weergegeven. De betekenis van de indicatoren leggen wij hieronder uit. Indien een indicator oranje of rood is dan is een toelichting verplicht. Wanneer een activiteit is afgerond wordt dit aangegeven onder de kop Afgerond.

Indicator	Toelichting
	Groen: Realisatie activiteit ligt op schema.
	Oranje: Realisatie activiteit loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de activiteit wordt niet gehaald.

Resultaat 2e Tussentijdse rapportage 2024

Het resultaat van de 2e rapportage 2024 bedraagt € 250.696 positief waardoor de begroting na verwerking van de 2e Tussentijdse rapportage uitkomt op een voordelig resultaat van € 2.908.188. De structurele mutaties uit deze 2e turap 2024 presenteren we in de Begroting 2025.

De belangrijkste afwijkingen in deze rapportage zijn hieronder opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
02 Mienskip			
	<i>Correctie negatieve uitgave GALA (foutieve raming)</i>	-90	S
03 Soarch en Wolwêzen			
	<i>Verhoging tarieven Huishoudelijke Hulp</i>	-313	S

Programma	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Afwikkeling energietoelage 2023</i>	314	I
	<i>Indexatie Jeugdwet 2024</i>	-90	S
06 Iepenbiere Romte			
	<i>Bestrijding invasieve exoten</i>	-50	I
90 Algemene dekkingsmiddelen			
	<i>Hogere opbrengsten schatkistbankieren</i>	328	I
	<i>Aframing frictiekosten DDFK</i>	79	S
Divers			
	<i>Lagere afschrijvingen als gevolg van doorgeschoven investeringen</i>	264	I
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	-191	I/S
Totaal saldo wijziging		251	

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder: N.L. Agricola, R. Kempenaar

Het gemeentebestuur van Dantumadiel gaat voor een sterke autonome en herkenbare gemeente die dichtbij haar inwoners staat. De samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers staat daarbij centraal. Het opheffen van de centrumregeling zorgt ervoor dat hier de komende bestuursperiode nog meer de nadruk op komt te liggen. Het gemeentelijke bestuur komt daarmee de komende periode voor een grote uitdaging te staan als het gaat om de opbouw van de nieuwe organisatie en de bijbehorende ontvlechting van gemeente Noardeast Fryslân. De gemeente Dantumadiel gaat zich de komende tijd vol inzetten op de opbouw van een nieuwe eigen organisatie, waarbij Dantumadiel een toegankelijke organisatie wil zijn met focus op klantgerichte dienstverlening welke goed is toegesneden op de toekomst. Dit voortkomend uit de kernwaarde van het coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'. Hierbij is de doelstelling om in ieder geval de dienstverlening op het niveau te behouden zoals het nu is en om alle inwoners een passend digitaal of fysiek kanaal te bieden om contact te zoeken met de gemeentelijke organisatie. Belangrijk speerpunt is om rekening te houden met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dantumadiel wil inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap en talentontwikkeling.

De basis voor een sterke autonome gemeente wordt gevormd door een robuuste financiële positie met oog voor structurele en incidentele kosten. Het opstellen van een toekomstbestendige lange termijn visie van de financiële positie en een overzichtelijke financiële verantwoording zullen hierbij de speerpunten zijn.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente. Het realiseren en behouden van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda. Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). Belangrijk is om op de samenwerking te blijven investeren. Tevens zal er verder worden ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in de gemeente. Het gevoel van veiligheid wat wordt ervaren door de inwoners is daarbij een belangrijke maatstaaf.

Onze democratie is een groot goed. Daar is ook in Dantumadiel veel aandacht voor. Het is van belang dat inwoners centraal staan en invloed hebben op en de eigen woon- en leefomgeving. We bieden inwoners heldere kaders voor burgerparticipatie: we geven als overheid ruimte en duidelijkheid.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer		
101 Dienstverlening		
<i>101.1 De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting</i>		
101.1.1 Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.	R	Er wordt geïnventariseerd welke monitoringtools we kunnen gaan gebruiken. Een verdere planning en implementatie volgt.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
101.1.2 Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.	G	Er wordt gewerkt aan het verder professionaliseren van de dienstverlening. Hierbij wordt gekeken om via verschillende kanalen dienstverlening te leveren waarbij de positie van de inwoner centraal staat.
101.1.3 Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).	O	Er wordt gewerkt aan uitbreiding en implementatie van de e-diensten. Verder kunnen onze inwoners via fysieke en digitale kanalen ons bereiken.
<i>101.2 Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie</i>		
101.2.1 Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.	G	Er zijn veel jonge mensen werkzaam binnen de organisatie waaronder een aantal trainees. Het ligt in de planning om dit begin 2025 projectmatig op te pakken. Middels de pilot jongeren netwerk Jong Dantumadiel wordt er extra ingezet op ontwikkeling en bloei van onze jonge medewerkers.
101.2.2 Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.	G	Inmiddels is de woon-werkverkeer regeling voor onze medewerkers vastgesteld en in werking getreden. Er worden gesprekken gevoerd met de Ondernemingsraad over de invulling van de werkkostenregeling.
101.2.3 Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.	G	Er wordt gewerkt aan de profilering van Dantumadiel als werkgever voor startende professionals. We bieden momenteel nog een werkplek voor een student van de RUG en nemen actief deel aan netwerkbijeenkomsten.
101.2.4 Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.	G	Er wordt nauw samengewerkt met de Universiteit Twente. Daarnaast zal het kennislab meer betrokken worden bij nieuwe projecten.
101.2.5 Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.	G	Met onder andere de pilot Jong Dantumadiel wordt ingezet op zelfontplooiing van medewerkers (ook 35+). Daarnaast is er extra budget vrij gemaakt door de raad voor diverse cursussen en trainingen voor onze medewerkers.
102 Veilige woon en leefomgeving		
<i>102.1 Veilige woon- en leefomgeving versterken</i>		
102.1.1 Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning)	G	Binnen dit project worden doorlopend acties uitgevoerd zoals "de boer op". We gaan daarbij actief in het voorjaar en najaar op pad en in gesprek met agrariërs. Dit wordt nav de aangenomen motie om borden te plaatsen bij boerderijen uitgebreid. De voorbereiding hierop is gestart.
102.1.2 Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)	G	De eerste controles zijn inmiddels uitgevoerd. De planning is om de verdere controles in het najaar van 2024 uit te voeren.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
102.1.3 Biboscan uitvoering geven.	O	Het bibobbeleid wordt aangepast aan nieuwe regelgeving en richtlijnen. De implementatie en uitvoering van het bibobbeleid binnen de organisatie vergt nog de nodige aandacht. Voor het einde van het jaar wordt inzichtelijk gemaakt hoe het bibobbeleid en de overige taken op het gebied van ondermijning duurzaam in de organisatie geïmplementeerd kunnen worden.
102.1.4 Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.	G	Het Lokaal Informatie Overleg (LIO), voorheen signaaltafel is gestart. De overleggen vinden om de 6 weken plaats.
102.1.5 Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein.	O	In 2022 hebben de Friese gemeenten, provincie en Wetterkip met elkaar de intentie uitgesproken om met elkaar samen te werken aan de aanpak van ondermijning (Friese Norm). Om beter zicht te krijgen op de bestuurlijke aanpak is er onderzoek gedaan naar verschijningsvormen in Fryslân. Dit rapport is 17 mei jl. opgeleverd. Nav de conclusies in dit rapport heeft het college de directie opdracht gegeven om de aanbevelingen van dit rapport door te vertalen naar de Dantumadielse schaal, waarbij specifiek ingezoomd wordt op de huidige beschikbare capaciteit en geadviseerd wordt over de gewenste capaciteit op veiligheid. Dit is inclusief de inzet van boa's.
102.1.6 Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.	O	Dit is een doorlopend proces. We zijn inmiddels gestart met de werkgroep JODA (jeugdoverlast Dantumadiel). Er is geen inzet meer van een jeugdboa. De aanpak van overlast door jeugdgroepen/groepsgedrag is binnen het werkveld van de boa's belegd.
103 Krachtig en eigentijds bestuur		
<i>103.1 Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding</i>		
103.1.1 Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.	G	Er wordt organisatiebreed gewerkt aan participatiebeleid op verschillende domeinen.
103.1.2 Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.	O	Onduidelijk wat de status is.
104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn		
<i>104.1 Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel</i>		

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
104.1.1 Lange termijn visie opstellen financiële situatie.	G	Met de nota "kaders risicomanagement en weerstandsvermogen per 1-1-2024" is opvolging gegeven aan de programmadoelen "robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel" en "lange termijn visie opstellen financiële positie". In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing in de meerjarenbegroting 2025 is dit meegenomen. Besluitvorming was in raad van 27 februari 2024.
104.1.2 Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.	G	Er is in de nu voorliggende 2e turap een verbeterslag gemaakt om de afwijkingen ten opzichte van de begroting en de 1e turap beter te onderbouwen. Dit is een groeiproces en in de planning en control documenten 2025 zullen we dit verder aanscherpen.
104.1.3 Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)	G	In samenwerking met de raad en de auditcommissie wordt bekeken hoe deze activiteit het beste uitgevoerd kan worden. In de auditcommissie is afgesproken dat de raad geïnformeerd zal worden via de Turap's over belangrijke en/of grote projecten. In de nu voorliggende informeren we de raad over WMO Achterstanden, Omgevingswet en MFC Feanwâlden volgens een vast format.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp
Dienstverlening
Programmaplan Opbouw Dantumadiel 2024
Visie 'Dantumadiel krijgt het voor elkaar'
Veilige woon en leefomgeving
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
Krachtig en eigentijds bestuur

Raadsakkoord 2022-2026

Coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'

Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)

Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	332	332	0	332
Lasten	-4.692	-5.188	-9	-5.197
Saldo Baten en Lasten	-4.359	-4.855	-9	-4.864
Onttrekkingen	0	1.206	0	1.206
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	0	1.206	0	1.206
Resultaat	-4.359	-3.649	-9	-3.658

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
101 Bestuur			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
102 Dienstverlening			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
103 Veiligheid			

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		0	
Lasten			
101 Bestuur			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
102 Dienstverlening			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
103 Veiligheid			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-9	I
Totaal lasten		-9	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		-9	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: L.N. Agricola, R. Kempenaar, G. Wiersma

Vitale en levendige dorpen vormen de basis voor verbinding en sociale samenhang in de gemeente. Het is daarom belangrijk initiatieven voor activiteiten en evenementen blijvend te ondersteunen. De gemeente Dantumadiel wil onderzoeken waar de kracht van de inwoners zit en waar inwoners ondersteuning nodig hebben als het gaat om het versterken van de sociale samenhang. Een toekomstbestendige omgeving wordt gevormd door het op peil houden van voorzieningen zoals scholen, winkels en huisartsen. Daarbij wil de gemeente oog hebben voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Er is extra aandacht voor de jeugd. Het wordt een goed toekomstperspectief geboden als het gaat om de toekomstbestendigheid van onze regio. Het is van belang om kansen te bieden aan de jeugd door goed onderwijs, sport, cultuur te blijven stimuleren.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 2: Mienskip		
201 Sociale verbondenheid		
<i>201.1 Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.</i>		
201.1.1 Ondersteunen en versterken van initiatieven uit de lokale samenleving.	G	Een nieuwe subsidieregeling voor Dorpsbudgetten is voorbereid
201.1.2 DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze (dorpsbudgetten).	G	Stap 2 in ontwikkeling dorpsbudgetten Doorontwikkeling DOM volgt
201.1.3 Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.	G	Onderzoek hiernaar is afgerond. De uitkomsten worden betrokken bij ontwikkeling van het nieuwe participatiebeleid. Zie ook programma 1.
201.1.4 Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.	O	De contacten met de dorpen nemen meer tijd.
202 Voorzieningenniveau		
<i>202.1 De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.</i>		
202.1.1 Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o.a. vervangen in Feanwalden).	G	Voor verenigingen is de regeling voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed nog actueel en daarvan wordt goed gebruik van gemaakt. Het gemeentelijke (sportief) vastgoed wordt volgens onderhoudsplanning verduurzaamd.
202.1.2 Verenigingen en dorpshuizen ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun accommodaties.	G	Voor verenigingen is de regeling voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed nog actueel en daarvan wordt goed gebruik van gemaakt. Regeling stopt per 1 januari 2025.
202.1.3 Meer ruimte bieden voor uitdagende speel- en sportvoorzieningen en bewegen in de openbare ruimte.	G	Voor sport en bewegen openbare ruimte wordt momenteel beleid opgesteld. Bewegen in de openbare ruimte heeft de aandacht.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
202.1.4 Het IHP doorontwikkelen en uitvoering geven aan de planning.	G	Is in concept klaar. Is inmiddels besproken met onderwijs, met enkele kleine aanpassingen binnenkort naar de gemeenteraad.
202.1.5 Actieve financiële inspanning voor financiering brede school in Feanwalden.	G	Is in begroting opgenomen.
202.1.6 Volgens ANNO voorstel pilots met bloeizones in de dorpen ontwikkelen.	G	Eigen invulling aan geven. Betreft sturen op bewonersinitiatieven.
203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)		
<i>203.2 Onze jongeren meer en structureler de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen</i>		
203.2.1 Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).	G	Dit wordt uitgevoerd door het Kennislab en loopt volgens planning.
203.2.2 Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.	G	Wordt uitgevoerd. Dit jaar wordt er geëvalueerd.
203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)		
<i>203.1 In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022</i>		
203.1.1 Aanjaagregeling Cultuur beter onder de aandacht van de inwoners brengen.	G	Regeling is geëvalueerd. Wordt aangepast. Regeling stopt per 1 januari 2025.
203.1.2 Culturele mogelijkheden, zowel actief als passief, voor jongeren vergroten en beter faciliteren (poppodium, festival, jeugdtheater)	G	Met project 'Tiid foar Aksje' is hiermee begonnen. Daarnaast is samen met de muziekschool en drie brassbands uit de gemeente een jeugdkorps samengesteld.
203.1.3 Volwassenfonds sport en cultuur promoten (is nu een pilot, zo mogelijk permanent maken).	G	Inmiddels structureel. Budget nog een uitdaging.
203.1.4 In het kader van preventie sport- en cultuuractiviteiten aanbieden aan jongeren (buurtsporcoaches en jongerenwerkers).	G	Uitvoeringsplan beweegteam en 'Tiid foar Aksje' loopt.
203.1.5 It organisearjen fan in Fryske wike mei de Anno-gemeenten.	G	Is geweest. Datum 26 februari tot 1 maart 2024.
203.1.6 It organisearjen fan in jierliks werkomkommende aktiviteit yn it basisûnderwiis oangeande it Frysk.	G	Is georganiseerd. Is in juli gehouden.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Sociale verbondenheid

It is oan jo!

Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022

Voorzieningenniveau

Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK

Naar een regionaal voorzieningspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)

Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)

Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)

Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)

Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kennislab

Integraal Huisvestingsplan onderwijs Dantumadiel

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	340	340	150	490
Lasten	-3.832	-4.061	-167	-4.228
Saldo Baten en Lasten	-3.493	-3.721	-16	-3.738
Onttrekkingen	1.210	1.626	0	1.626
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	1.210	1.626	0	1.626
Resultaat	-2.283	-2.095	-16	-2.112

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
201 Voorzieningen			
	<i>Subsidie ontvangen voor Project Lokale aanjager 2024, vanuit Regioplan FrIZA</i>	82	I
	<i>Subsidie ontvangen voor Project Uitbreiding uren welzijnscoach, vanuit Regioplan FrIZA</i>	68	I

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
202 Onderwijshuisvesting			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
203 Sport			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
204 Cultuur			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		150	
Lasten			
201 Voorzieningen			
	<i>Uitgaven voor Project Lokale aanjager 2024, vanuit Regioplan FrIZA</i>	-82	I
	<i>Uitgaven voor Project Uitbreiding uren welzijnscoach, vanuit Regioplan FrIZA</i>	-68	I
202 Onderwijshuisvesting			
	<i>Verlaging toegerekende rente als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. Over de programma's heen is deze wijziging budgetneutraal, zie Bijlage 1.</i>	57	I
	<i>Verlaging afschrijvingen als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. De verlaging van afschrijvingen komt ten gunste van het resultaat in het huidige jaar, zie Bijlage 1.</i>	16	I
203 Sport			
	<i>In 2023 is voor GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) een negatieve uitgaaf geraamd van € 89.500 dat is bij deze turap gecorrigeerd</i>	-90	S
204 Cultuur			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal lasten		-167	

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Toevoegingen aan reserves			
	Geen verschillen	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	Geen verschillen	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		-16	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

De gemeente Dantumadiel vindt het van belang dat iedereen mee kan doen en dat alle inwoners in hun kracht kunnen staan. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. Inwoners hebben behoefte aan goede en doeltreffende zorg. De gemeente heeft een sleutelrol als het gaat om informatievoorziening gezinsondersteuning en opvoeding en wil hierin toegankelijk zijn. Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komen aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving. De gemeente Dantumadiel zal extra inzetten op contractmanagement met als doel fraudebestrijding en zelfverrijking in de zorg tegen te gaan. De resultaten hiervan komen ten gunste van armoedebestrijding, begeleiding en sociale activering samen met onze stakeholders (bijvoorbeeld Dokwurk). Daarnaast wordt er extra ingezet op de gevolgen van onze economische situatie zoals energiearmoede, schulden en eenzaamheid.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 3: Soarch en Wolwêzen		
301 Langer leven in goede gezondheid		
<i>301.1 Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.</i>		
301.1.1 Ontwikkelen vrijwilligersvervoer	G	Evaluatie vindt plaats.
301.1.2 Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsomtinkers en doarpsmoetingsplakken.	O	De contacten met de dorpen nemen meer tijd.
301.1.3 Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.	G	Er zijn vier scholen waarbij schoolmaatschappelijk werk op locatie aanwezig is. Er wordt dit jaar gekeken hoe dit verder ontwikkeld kan worden.
301.1.4 Inzetten van het gezinsplan bij jeugdhulp	G	We betrekken het hele gezinssysteem en gaan kijken hoe de intake verbeterd kan worden.
301.1.5 Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.	G	Er wordt in de nieuwe organisatie een nieuwe reeks trainingen gegeven. Deze training vindt plaats in september 2024
301.1.6 Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.	G	Er lopen projecten met verschillende partijen en doelgroepen. Dit wordt verwerkt in een totaalplan.
<i>301.2 Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.</i>		
301.2.1 Fraude in WMO en Jeugd actiever bestrijden.	G	Bij het toekomstbestendig maken van het sociaal domein is er meer aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik van zorggelden.
301.2.2 Opvoedingsondersteuning toegankelijker en laagdrempeliger aanbieden	G	Opvoedingsondersteuning vindt plaats via de schoolmaatschappelijk werkers en ook via Het Bolwurk. Deze voorzieningen zijn allemaal laagdrempelig.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
301.2.3 Extra inzet op gezonde levensstijl voor volwassenen.	G	Ketenaanpak is opgestart vanuit GALA.
301.2.4 Vrijtijdsbesteding aanbieden aan jongeren als preventie door middel van sport en cultuur (buurtsportcoaches en jongerenwerkers). + preventieakkoord.	G	Uitvoeringsplan Beweegteam en Tijd foar aksje loopt.
302 Meer maatschappelijke participatie		
<i>302.1 Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.</i>		
302.1.1 Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.	G	Projecten lopen volgens planning.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Langer leven in goede gezondheid

Gezondheidsbeleid 2014-2017

Meer maatschappelijke participatie

Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)

Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)

Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)

Uitvoeringsplan WMO (2014)

Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)

"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"

Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)

Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein

Herijking Participatiebeleid

Visiedocument wonen en zorg

Visiedocument gebiedsteam (toegang)

Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025

Gunstiger opvoedklimaat

Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)

Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwurk	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	9.012	8.613	3.018	11.631
Lasten	-32.130	-33.702	-3.096	-36.798
Saldo Baten en Lasten	-23.118	-25.089	-78	-25.167
Onttrekkingen	158	455	0	455
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	158	455	0	455
Resultaat	-22.960	-24.634	-78	-24.712

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
301 WMO (maatschappelijke participatie)			
	<i>Voor de opvang van Oekraïners is een vergoeding ontvangen van het rijk. In deze Turap worden de inkomsten en de uitgaven geraamd, dit is budgetneutraal.</i>	2.673	I

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Correctie raming Oekraïne (betreft inkomst en uitgaaf)</i>	-73	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-13	S
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
303 Inkomensondersteuning			
	<i>Voor de opvang van Oekraïners is een vergoeding ontvangen van het rijk. In deze Turap worden de inkomsten en de uitgaven geraamd, dit is budgetneutraal.</i>	250	I
	<i>Voor de afwikkeling van de energietoeslag van 2023 is via een vangnetregeling een aanvulling aangevraagd</i>	164	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	4	I
304 Participatie			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
305 Jeugdwet			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
306 Gezondheid			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	13	S
307 Welzijnswerk			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		3.018	
Lasten			

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
301 WMO (maatschappelijke participatie)			
	<i>Voor de opvang van Oekraïners is een vergoeding ontvangen van het rijk. In deze Turap worden de inkomsten en de uitgaven geraamd, dit is budgetneutraal.</i>	-2.673	I
	<i>Correctie raming Oekraïne (betreft inkomst en uitgaaf)</i>	73	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	13	S
	Verhoging tarieven Huishoudelijke Hulp 2024 <i>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het betalen van reële tarieven aan zorgaanbieders. Dit vloeit voort uit de AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van 2017. De kosten hiervoor worden elk jaar geïndexeerd. Hierin houdt de gemeente rekening met het advies van de VNG. Ook dit jaar heeft er een indexatie plaatsgevonden. Deze blijkt echter niet voldoende gezien de huidige ontwikkelingen. Zorgaanbieders ervaren dat het tarief niet aansluit bij de realiteit en raakt het hun op verschillende vlakken. Het heeft directe gevolgen voor de kwaliteit van de te leveren hulp. Zorgaanbieders hebben meerdere malen hun zorgen bij ons geuit over het tarief. Door sterker toegenomen loon- en prijsontwikkelingen geven zij aan dat het tarief niet meer kostendekkend is, waarbij de kwaliteit gewaarborgd kan blijven. Hierover zijn gesprekken gevoerd met elkaar, waarna er een nieuw voorstel is gekomen voor het uurtarief. Het tarief is per 1 januari 2024 verhoogd van € 32,40 per uur naar € 36,60 per uur. De raad is hierover schriftelijk geïnformeerd.</i>	-313	S
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
303 Inkomensondersteuning			
	<i>Voor de opvang van Oekraïners is een vergoeding ontvangen van het rijk. In deze</i>	-250	I

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Turap worden de inkomsten en de uitgaven geraamd, dit is budgetneutraal.</i>		
	<i>De nagekomen aanvragen voor de energietoeslag uit 2023 in 2024 vallen lager uit dan verwacht.</i>	150	I
304 Participatie			
	<i>Correctie kosten inhuur Dokwerk van programma 3 naar programma 6, betreft inhuur medewerkers Groen. Correctie is budgetneutraal.</i>	100	S
305 Jeugdwet			
	<i>De VNG schat in dat de kosten Jeugdwet 5,71% zullen stijgen in 2024. Vooralsnog koersen we af op een lagere kostenstijging van 1,7%.</i>	-90	S
306 Gezondheid			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-13	S
	<i>Het maatwerk voor de veiligheidsregio wordt al jaren uitgevoerd, maar de raming zit er nog niet goed in.</i>	-45	S
307 Welzijnswerk			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)			
	<i>In 2021 is van het rijk een uitkering NPO (Nationaal Programma Onderwijs) ontvangen voor 'inhalen covid 19 gerelateerde onderwijsvertragingen'. Dit budget was foutief in de boekhouding gezet als besteed budget in plaats van nog te besteden budget. In deze is deze foutieve boeking hersteld.</i>	-49	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	1	I
Totaal lasten		-3.096	
Toevoegingen aan reserves			

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		-78	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder: , R. Kempenaar

De gemeente Dantumadiel wil bedrijvigheid blijven bevorderen en zorgen voor een gezond recreatie- en ondernemersklimaat. Door middel van de Versnellingsagenda en samenwerking met onze ondernemers streven we naar economische groei. Wij ondersteunen ondernemers daarbij actief bij het aanvragen van de beschikbare subsidies. We werken via diverse beleidsthema's aan een samenleving waarin maatschappelijke waardecreatie centraal staat. Zo willen we als gemeente bijdragen aan het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt, waarin meer mensen duurzaam aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Daaraan werken we samen met regionale onderwijsinstellingen, buurgemeenten, provincie Fryslân, Dokwurk en werkgevers. Voor onze inwoners, maar ook voor mensen van buiten de gemeente, gaan we recreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld Eeltsjemar verbeteren. In de positionering van Dantumadiel worden bestaande concepten zoals de Friese Wouden verder uitgebouwd met een lokale invulling.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje		
402 Verbeteren detailhandel en structuur		
<i>402.1 Vergroten van ondernemerstevredenheid</i>		
402.1.1 Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.	O	Proces voor ontwikkeling neemt meer tijd dan verwacht. De personeelscapaciteit is onlangs uitgebreid om meer snelheid in dit proces te brengen.
402.1.2 Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.	O	Het onderzoek is nog niet gestart. Voorbereidingen zijn in gang gezet.
402.1.3 Afronden detailhandelsvisie.	O	De visie wordt op het moment van schrijven door verschillende beleidsmedewerkers bekeken en beoordeeld wat voor effect het heeft op de verschillende beleidsvelden. Dit n.a.v. opmerkingen van de raad. Wanneer dit afgerond is, wordt de visie aangescherpt en opnieuw aangeboden aan de raad.
402.1.4 In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling	G	Onderzoek zal in 2025 plaatsvinden
403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid		
<i>403.1 De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkeringssituatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.</i>		
403.1.1 Inzet van het Project meedoen via Dokwurk.	G	Het project Meedoen is voor het jaar 2024 verlengd.
403.1.2 Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.	G	Accounthouder en Dokwurk hebben op verschillende niveaus zes-wekelijks contact.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
403.1.3 Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Werkstart.	G	Er wordt geïnventariseerd of dit in ANNO-verband verder wordt doorgezet.
403.1.4 De positie van Dokwurk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.	G	Dokwurk is voortdurend in ontwikkeling en sluit aan op maatschappelijke en economische trends.
<i>403.2 Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.</i>		
403.2.1 Doorontwikkeling van werkstart (leven lang leren).	O	Er wordt geïnventariseerd of dit in ANNO-verband wordt doorgezet.
<i>403.3 Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.</i>		
403.3.1 Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.	G	Door middel van het opstellen van een economisch uitvoeringsplan zorgen we er voor dat projecten op deze onderwerpen gestimuleerd worden, mede d.m.v. het ondernemersfonds.
404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven		
<i>404.1 Groei van de gastvrijheidssector (SMART maken aan de hand van de meting)</i>		
404.1.1 Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.	O	Er liggen een aantal initiatieven, projectgroep nodig om dit verder te brengen. Onlangs is de capaciteit bij ruimtelijke ordening uitgebreid om invulling te kunnen geven aan de voorliggende initiatieven.
404.1.2 Inzetten op branding en marketing.	G	In samenwerking met MerkFryslân, Regio Marketing Toerisme en communicatie Dantumadiel loopt dit.
404.1.3 Opstellen van een ontwikkelkader.	O	Nog niet gestart, wegens capaciteitsgebrek.
404.1.4 Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.	O	Onderzoek moet nog worden gestart (planning voor 2025).
404.1.5 Stimuleren initiatieven van inwoners.	G	Gesprekken met initiatiefnemers (Noordelijke Woudroute en cultuurhistorische commissie Rinsumageast/Sybrandhûs) lopen en zit voortgang in.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Verbeteren detailhandel en structuur

Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Land waar je landt: eropuit in de regio Noordoost Fryslân 2020-2030

Toekomstplan 2020 De Marrekrite

Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
IJswegencentrale Oostergo	Het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	47	47	0	47
Lasten	-676	-652	0	-651
Saldo Baten en Lasten	-629	-605	0	-604
Onttrekkingen	446	493	0	493
Stortingen	-221	-268	0	-268
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	224	225	0	225
Resultaat	-404	-380	0	-379

Toelichting op wijziging
Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
401 Economie en werkgelegenheid			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
403 Recreatie en toerisme			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		0	
Lasten			
401 Economie en werkgelegenheid			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
403 Recreatie en toerisme			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal lasten		0	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Totaal saldo wijzigingen		0	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma

De gemeente Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Het woningtekort en de hoge energieprijzen zijn de grootste uitdagingen op dit gebied. Duurzaam wonen en aanbod van woningen is in korte tijd van groot belang geworden. Dantumadiel wil daarom de regie pakken op het aanbieden van sociale huur- en sociale koopwoningen en daarmee de doorstroom bevorderen en zo veel mogelijk inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. Hierbij wil Dantumadiel creatief en flexibel zijn, en verder kijken dan de traditionele woonvormen. Denk aan actief grondbeleid, kangoeroewoningen en flexibel wonen. Daarnaast dienen procedures versneld te worden om beter te kunnen inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. De nieuwe omgevingswet biedt hier goede kansen en mogelijkheden voor.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is om onze lokale samenleving duurzamer te maken. Veel bestaande woningen dienen verduurzaamd te worden. Dantumadiel wil onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit aan te pakken en samenwerken met de inwoners. Het opzetten van lokale energiecoöperaties wordt gestimuleerd en we helpen inwoners om hun eigen woning (beter) te isoleren en om energiebesparende middelen toe te passen. Tevens heeft de gemeente een biodivers, ecologisch en duurzaam groenbeleid en wil zij ook de inwoner stimuleren om hier aan bij te dragen. Dantumadiel wil inzetten op het bevorderen van een circulaire economie. Bedrijven worden gestimuleerd en ondersteund om samen te werken aan het omzetten van afvalstromen in grondstofstromen. Er wordt gestreefd naar een reductie van huishoudelijk afval. Er wordt gewerkt aan een 'Plan voor het dorp van de toekomst': een plan dat actief aandacht geeft aan de ambitie om op een innovatieve manier aan de slag te gaan het veranderende klimaat en de energietransitie.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 5: Wenjen en Omjouwing		
501 Wonen		
<i>501.1 In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.</i>		
501.1.1 100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).	O	We verkennen de mogelijkheden voor woningbouw voor starters en lage inkomens. (Gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt is de realisatie van woningen onder 250.00 euro zeer moeilijk, desondanks streven we naar de realisatie van woningen met een zo'n laag mogelijk aankoopssom.)
501.1.2 75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.	G	Er zijn woningbouwprojecten van start gegaan met als (mogelijke) doelgroep senioren. Daarnaast zal de woningbouw voor ouderen in het loop van het jaar 2024 verder vorm gegeven worden aan de hand van de nog vast te stellen Woonzorg(welzijns)visie.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
501.1.3 Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.	G	Het beleid voor pré-mantelzorgwoningen en kangoeroewoningen wordt momenteel ontwikkeld. Voor Tiny Houses en bemeten wonen is de locatie studie afgerond. Er is een enquête verspreid en er wordt een informatie avond georganiseerd.
502 Duurzaamheid		
<i>502.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.</i>		
502.1.1 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G	Er zijn jaarlijks terugkerende activiteiten vwb afvalpreventie en scheiding. In 2024 was er o.a. al voor leerlingen van de bovenbouw een posterwedstrijd, de winnende poster is op een vuilniswagen gedrukt. Daarnaast hebben ze geknutseld met afval. Voor de onderbouw is er een poppenkastvoorstelling over afval geweest.
502.1.2 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G	Er zijn jaarlijks terugkerende activiteiten vwb afvalpreventie en scheiding. Koos de vuilnisman (De Klyster) is in het voorjaar van 2024 langs basisscholen in de gemeente Dantumadiel geweest. Koos maakte op een positieve en creatieve manier kinderen en hun familie enthousiast om op school en thuis beter afval te scheiden, en vooral (zwerf)afval te voorkomen. In augustus is daarnaast ook de opudpapier prijs uitgereikt voor de organisatie in Dantumadiel die het meeste papier had ingezameld in 2023.
502.1.3 Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.	O	In 2023 is men er niet aan toegekomen om aan deze doelstelling te werken. We gaan ons beraden of hier in 2024 mee wordt gestart gezien de beperkte capaciteit.
502.1.4 De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.	G	In samenwerking met Omrin wordt continu gestreefd naar het verder optimaliseren van de bron- en nascheiding.
<i>502.2 70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.</i>		
502.2.1 In 2023 een plan 'Dorp van de toekomst' gericht op klimaatverandering en energietransitie, gereed te hebben om de ambitie te kunnen realiseren en hierbij de mienskip bij betrekken.	O	In 2024 wordt bekeken hoe dit gekoppeld kan worden bij het opstellen van de Dorpsbiografieën.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
502.2.2 Stimuleren van opzetten energie coöperaties.	G	In 2024 wordt gestart met een project "Groene Energie van de Boer". Hiermee stimuleren we dat energiecoöperaties kunnen worden opgericht door de boeren. waarbij duurzame energie middels monovergisting, windmolens of zonnepanelen wordt opgewekt. Er is een eerste bijeenkomst geweest begin juli. Daar waren 11 geïnteresseerde boeren, hiervan heeft een deel zich aangemeld voor een 2de bijeenkomst.
502.2.3 Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.	G	Er is een seniorprojectleider verduurzaming vastgoed recent in dienst gekomen om dit plan op te stellen en de financiering die hiervoor nodig is in kaart te brengen en subsidies aan te vragen.
502.2.4 Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met: Dokwerk, Kringloopwinkels en Milieustraten.	O	Dit jaar worden gesprekken met de kringloopwinkels van Dantumadiel en NEF hervat om te komen tot een circulair ambachtscentrum op de milieustraat aan de Koailoane (Omrin). Mogelijk is er dit jaar ook weer subsidie beschikbaar voor een gemeentelijk circulair ambachtscentrum. De mogelijkheden hiervoor worden uitgezocht.
<i>502.3 De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.</i>		
502.3.1 Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.	G	In mei/ juni komt de isolatiesubsidie online, er is 2.500 euro beschikbaar voor 535 woningen in particulier eigendom. In mei komt ook de witgoedwissel online, er is een voucher beschikbaar van 600 euro voor 117 huishoudens. Daarnaast rijdt de Ijochtbus nog steeds rond in de gemeente om kleine energiebesparende maatregelen uit te voeren en er is een energiecoach beschikbaar. Update: alle 117 vouchers voor witgoed is aangevraagd, de subsidie was een succes, er wordt gekeken of er voldoende financiering is om dit in 2025 nogmaals te doen.
503 Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen		
<i>503.1 De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.</i>		
503.1.1 Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.	O	De aanvraag volkshuisvestingsfonds is opnieuw niet gehonoreerd maar wordt nogmaals aangevraagd bij de laatste trance. Er wordt door inwoners veel gebruik gemaakt van duurzaamheidsleningen.

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
503.1.2 Het maken van dorpsbiografieën.	G	Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van de stukken voor een aanbesteding. In Q4 kan vervolgens de opdracht in de markt gezet worden.
503.1.3 Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.	G	Per initiatief wordt maatwerk toegepast. Hierbij wordt aandacht besteed aan afdoende toepassing van groen in de voorgenomen plannen.
<i>503.2 De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.</i>		
503.2.1 Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.	O	Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp
Wonen
Woonvisie 2021
Prestatieafspraken
KAW woningmarktmonitor
Duurzaamheid
RES
Transitievisie warmte
Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen
Structuurvisie Dantumadiel
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota
Bestemmingsplannen

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	3.382	3.680	11	3.690
Lasten	-4.282	-5.886	-18	-5.904
Saldo Baten en Lasten	-900	-2.207	-7	-2.214
Onttrekkingen	0	1.527	0	1.527
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	0	1.527	0	1.527
Resultaat	-900	-680	-7	-687

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
502 Wonen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
503 Milieu			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
508 Afvalbeleid en afval inzameling			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	11	S
Totaal baten		11	
Lasten			
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	7	I
502 Wonen			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	5	I

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
503 Milieu			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	-21	I
508 Afvalbeleid en afval inzameling			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	-9	I
Totaal lasten		-18	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		-7	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Wielstra

De komende bestuursperiode zal er extra ingezet worden op de kwaliteit van de openbare ruimte. Goede bereikbaarheid met oog voor mindervalide weggebruikers en een kwaliteitsverbetering van het fietsennetwerk zijn hierbij belangrijke speerpunten. Gemeente Dantumadiel wil ook meer duidelijkheid en eenheid in de bebording en markeringen op de doorgaande wegen. Er dient een inhaalslag te worden gemaakt op het onderhoud van de openbare ruimte om de toegankelijkheid en de veilige bereikbaarheid te kunnen waarborgen. Het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte zal worden geoptimaliseerd om de balans tussen kosten en risicosturing te verbeteren.

Daarnaast is behoud van onze natuur een groot goed. De kwaliteit van de natuur moet behouden worden en de biodiversiteit vergroot. Het groenbeleid is biodivers, ecologisch en duurzaam. Inwoner en bedrijven worden gestimuleerd om hier ook een bijdrage aan te leveren.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
Programma 6: Iepenbiere Romte		
602 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte		
<i>602.1 Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.</i>		
602.1.1 Verkennend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.	G	In Q3 wordt dit opgepakt. Resultaten hiervan vormen de basis voor de nieuwe beheer- en beleidsplannen openbare ruimte.
603 Duurzame inrichting openbare ruimte		
<i>603.1 Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.</i>		
603.1.1 Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.	G	Deze paragraaf wordt opgenomen in het op te stellen Groenstructuurplan. Afronding december 2024
603.1.2 Het realiseren en stimuleren van maatregelen: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinen aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom	G	Er heeft een rondgang plaatsgevonden in de verschillende kernen met als doel geschikte (meestal intensief beheerde) gazonvakken of delen daarvan aan te wijzen om in te zaaien met bloemen-/kruidenmengsels. Deze omvormingsactie is in mei '24 uitgevoerd en sluit tevens aan op Motie vreemd: Kleur en Fleur in centrum gebieden. Ter plaatse van de betreffende locaties zijn bordjes geplaatst met een toelichting.
604 Verkeer/mobiliteit		
<i>604.1 Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.</i>		

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
604.1.1 Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit..	G	Heeft ter inzage gelegen, er zijn 3 reacties binnengekomen. binnenkort zal er een reactienota worden opgesteld, daarna zal de raad het plan definitief vaststellen
604.1.2 Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.	G	Een aantal activiteiten zijn uitgevoerd of zijn opgenomen in de uitvoeringsplannen.
604.1.3 Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.	G	Vorbereidingen zijn opgestart, uitvoering zal uiterlijk 1 april 2025 starten. Provincie en Rijk hebben subsidie toegekend. Aansluiting Koarndyk wordt in eerste instantie niet meegenomen. Dit had minder prioriteit binnen de provinciale plannen.
604.1.4 Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.	O	Uitvoering herinrichting Lauwersseewei vindt plaats in oktober 2024. Niet alle koppelkansen kunnen in eerste instantie worden verzilverd. Gesprek met de provincie hierover loopt.
<i>604.2 De fysieke toegankelijkheid van winkelharten voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.</i>		
604.2.1 Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid' op minimaal het niveau 'brons' te behalen.	G	Uitvoering begin 2025.
<i>604.3 Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.</i>		
604.3.1 Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.	G	Dit jaar wordt gestart met het omvormen en verbreden van Rinewâl en Koekkoekspaad fase 2. In 2025 volgt realisatie van hoofdfietsroute Feanwâlden-Damwâld.
604.3.2 Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Âldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum	G	Aandacht voor de koppelkansen vergt voorlopig aandacht vanuit alle disciplines.

Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp
Riolering
Gemeentelijk rioleringsplan (12-2021)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
Onderhoudskwaliteit openbare ruimte
Beheer- en beleidsplannen wegen, kunstwerken, water, groen, openbare verlichting en riool.
Handboek Inrichting Openbare Ruimte Dantumadiel
Duurzame inrichting openbare ruimte
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)

Verkeer/mobiliteit

Mobiliteitsvisie "Ferbining" (ANNO) (2020)

Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Dokwurk	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	Het inkopen van energie en het beheer en onderhoud van openbare verlichting en elektrische oplaadinfrastructuur.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	2.229	2.555	40	2.595
Lasten	-7.640	-9.257	142	-9.115
Saldo Baten en Lasten	-5.411	-6.703	182	-6.521
Onttrekkingen	406	773	0	773
Storting	-176	-176	0	-176
Saldo Onttrekkingen en Storting	230	597	0	597
Resultaat	-5.180	-6.105	182	-5.923

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
601 Beheer openbare ruimte			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	40	I
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Geen verschillen</i>	0	
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		40	
Lasten			
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	11	S
601 Beheer openbare ruimte			
	<i>Verlaging afschrijvingen als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. De verlaging van afschrijvingen komt ten gunste van het resultaat in het huidige jaar, zie Bijlage 1.</i>	223	I
	<i>Verlaging toegerekende rente als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. Over de programma's heen is deze wijziging budgetneutraal, zie Bijlage 1.</i>	106	I
	<i>Correctie kosten inhuur Dokwerk van programma 3 naar programma 6, betreft inhuur medewerkers Groen. Correctie is budgetneutraal.</i>	-95	S
	<i>Bestrijding invasieve exoten</i>	-50	I
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	-76	I/S
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	23	I/S
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Totaal lasten		142	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		182	

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

Waar gaat 'Algemene dekkingsmiddelen' over?

Algemene dekkingsmiddelen

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting. De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	50.741	52.375	328	52.703
Lasten	-593	-657	-161	-819
Saldo Baten en Lasten	50.148	51.718	166	51.884
Onttrekkingen	2.347	2.563	0	2.563
Stortingen	-165	-466	0	-466
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	2.181	2.097	0	2.097
Resultaat	52.330	53.815	166	53.981

Toelichting op wijziging
Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
090 Lokale heffingen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
091 Algemene uitkeringen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
092 Dividend			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
093 Overige algemene dekkingsmiddelen			
	<i>Hogere renteopbrengsten schatkistbankieren. Door de uitstel van investeringen naar latere jaren is er beperkt aanspraak gemaakt op de middelen in de schatkist. Daarnaast is ook de creditrente op schatkistbankieren hoger dan geraamd.</i>	328	I
Totaal baten		328	
Lasten			
090 Lokale heffingen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
091 Algemene uitkeringen			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
092 Dividend			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
093 Overige algemene dekkingsmiddelen			

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
	<i>Verlaging toegerekende rente als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. Over de programma's heen is deze wijziging budgetneutraal, zie Bijlage 1.</i>	95	I
	<i>Aframing budget frictiekosten. Betreft frictiekosten voor de overgang van personeel naar de samenwerking DDFK.</i>	79	S
	<i>Verlaging afschrijvingen als gevolg van doorgeschoven investeringen naar latere jaren. De verlaging van afschrijvingen komt ten gunste van het resultaat in het huidige jaar, zie Bijlage 1.</i>	10	I
	<i>Verlaging ontvangst toegerekende rente op taakveld Treasury. Over de programma's heen is deze wijziging budgetneutraal, zie Bijlage 1.</i>	-327	I
	<i>Verschillen kleiner dan €50.000</i>	-18	S
Totaal lasten		-161	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves		0	
Totaal saldo wijzigingen		166	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting.
10. Documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. Managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	289	180	0	180
Lasten	-12.676	-13.782	13	-13.769
Saldo Baten en Lasten	-12.387	-13.602	13	-13.589
Resultaat	-12.387	-13.602	13	-13.589

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
094 Overhead			
	<i>Geen verschillen</i>	0	

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Totaal baten		0	
Lasten			
094 Overhead			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	13	I
Totaal lasten		13	
Totaal saldo wijzigingen		13	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Lasten	-12	-12	0	-12
Saldo Baten en Lasten	-12	-12	0	-12
Resultaat	-12	-12	0	-12

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 2e Turap 2024	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
095 Heffing VPB			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		0	
Lasten			
095 Heffing VPB			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal lasten		0	
Totaal saldo wijzigingen		0	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Financiën

Begroting

Begroting - Saldo baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten				
01 Ynwenner en Bestjoer	332	332	0	332
02 Mienskip	340	340	150	490
03 Soarch en Wolwêzen	9.012	8.613	3.018	11.631
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	47	47	0	47
05 Wenjen en Omjouwing	3.382	3.680	11	3.690
06 Iepenbiere Romte	2.229	2.555	40	2.595
90 Algemiene dekkingsmiddels	50.741	52.375	328	52.703
91 Overhead	289	180	0	180
Totaal Baten	66.373	68.122	3.546	71.668
Lasten				
01 Ynwenner en Bestjoer	-4.692	-5.188	-9	-5.197
02 Mienskip	-3.832	-4.061	-167	-4.228
03 Soarch en Wolwêzen	-32.130	-33.702	-3.096	-36.798
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-676	-652	0	-651
05 Wenjen en Omjouwing	-4.282	-5.886	-18	-5.904
06 Iepenbiere Romte	-7.640	-9.257	142	-9.115
90 Algemiene dekkingsmiddels	-593	-657	-161	-819
91 Overhead	-12.676	-13.782	13	-13.769
92 VPB	-12	-12	0	-12
Totaal Lasten	-66.533	-73.197	-3.296	-76.493
Saldo Baten en Lasten	-160	-5.076	251	-4.825

Begroting - Resultaat

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Wijziging 2e Turap 2024	Begroting na 2e Turap 2024
Baten	66.373	68.122	3.546	71.668
Lasten	-66.533	-73.197	-3.296	-76.493
Saldo Baten en Lasten	-160	-5.076	251	-4.825
Onttrekkingen	4.567	8.644	0	8.644
Stortingen	-563	-911	0	-911
Saldo Onttrekkingen en Stortingen	4.004	7.733	0	7.733
Resultaat	3.845	2.657	251	2.908

Investeringskredieten

Investeringskredieten

In het kader van de 2e tussentijdse rapportage 2024 is de voortgang van de investeringskredieten beoordeeld. Hieruit is naar voren gekomen dat er geen bijstellingen benodigd zijn.

Projecten

Project Feanwâlden

Beschrijving project

In het dorp Feanwâlden wordt een nieuwbouw gerealiseerd van 2 basisscholen, die samenvalt en gecombineerd wordt met het realiseren cq vervangen van een sportvoorziening. De gemeenteraad heeft hier budget voor vrijgemaakt. De nieuwe accommodatie (MFC Feanwâlden) biedt straks niet alleen onderdak aan 2 scholen (eventueel aangevuld met kinderopvang) en de sport, maar creëert in Feanwâlden daarmee tevens een aanvullende locatie waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
902 Projecten programma 2		
902.1 Het bouwen van een MFC in Feanwâlden welke onderdak bied aan twee scholen, sport en ontmoeten		
902.1.1 Voorbereidingsfase: activiteiten en te nemen besluiten (door gemeente en andere partijen) zodat de realisatie van het MFC kan worden aanbesteed en een aannemer/architect kan worden gekozen.	G	In samenwerking met betrokken partijen wordt het project zodanig geconcretiseerd dat overgegaan kan worden tot de daadwerkelijke aanbesteding van de bouw. De aanbesteding heeft enige vertraging opgelopen omdat het uitwerken van de diverse onderdelen meer tijd heeft gekost en ook nog tijd gaat kosten. Er is op onderdelen aanvullende besluitvorming nodig.

Financiën

Bedragen x € 1.000

FCL	ECL	Totaal begroot 2024 en verder	Realisatie 2024	Te verwachten 2024 en verder	Prognose 2024 en verder
7123012 Bouw basisscholen + gymzaal Feanwâlden: voorbereiding		6.501	80	6.421	6.501
	320010 U Uitbestede investeringen	6.463	80	6.383	6.463
	999432 U Doorbelasting inkomensoverdrachten - gemeenten	38	-	38	38
7123013 Bouw basisscholen + gymzaal		4.943	-	4.943	4.943

FCL	ECL	Totaal begroot 2024 en verder	Realisatie 2024	Te verwachten 2024 en verder	Prognose 2024 en verder
Feanwâlden: projectkosten					
	320010 U Uitbestede investeringen	943	-	943	943
7123014 Vervanging sporthal De Hoantserid Feanwalden		5.217	-	5.217	5.217
	320010 U Uitbestede investeringen	5.217	-	5.217	5.217
Totaal		16.661	80	16.581	16.661

Bouwen aan een stevig fundament in het sociaal domein

Beschrijving project

Al snel na de start van de nieuwe organisatie bleek dat er zich problemen voor doen bij de uitvoering van het sociaal domein. Dit werd duidelijk in de achterstanden die er lagen bij het in behandeling kunnen nemen van aanvragen WMO, maar ook op andere onderdelen was er sprake van een hoge werkdruk.

Voor een (duurzame) aanpak is daarvoor een plan van aanpak opgesteld waarvoor de raad een bedrag van € 650.000 beschikbaar heeft gesteld. Dit plan van aanpak richt zich op 4 pijlers.

1. Aanpak van achterstanden en onrechtmatig gebruik van de WMO voorzieningen.
2. Verbeteren werkprocessen en doen van voorstellen voor een (toekomstige) inrichting van het sociaal domein.
3. Rust en stabiliteit brengen in de organisatie van het gebiedsteam sociaal domein.
4. Het bepalen van een visie op het sociaal domein zodat eventuele keuzes die in het kader van het plan van aanpak gemaakt moeten worden daaraan getoetst kunnen worden.

Het proces is intussen zover dat er geen sprake meer is van achterstanden en de rust op de werkvloer hersteld is. Bureau SHMC doet op dit moment een onderzoek naar de diverse werkprocessen en komt met voorstellen om dit leaner te maken. De resultaten daarvan worden nog in 2024 verwacht.

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
903 Projecten programma 3		
<i>903.1 Wegwerken achterstanden WMO</i>		
903.1.1 Inzet extra medewerkers op uitvoering sociaal domein	G	Door middel van de inzet van extra medewerkers is het gelukt om achterstanden weg te werken en dat daarmee aanvragen weer binnen de geldende wettelijke termijnen worden opgepakt.
<i>903.2 Verbeteren organisatie uitvoering Sociaal Domein</i>		
903.2.1 Verbeteren werkprocessen en doen van voorstellen voor een (toekomstige) inrichting van het sociaal domein	G	O.a. door de inzet van een extern bureau worden werkprocessen in beeld gebracht en worden er voorstellen ontwikkeld tot verbetering. De resultaten daarvan worden eind 2024 verwacht.
903.2.2 Rust en stabiliteit brengen in de organisatie van het gebiedsteam sociaal domein	G	Door middel van een extra (tijdelijke)inzet van medewerkers is de werkdruk beheersbaar gebleven. Dit blijft echter een punt van aandacht.
903.2.3 Het opstellen van een visie op het sociaal domein	G	Op basis van de organisatiefilosofie van Dantumadiel en door de raad vastgestelde beleidskeuzes wordt een visie ontwikkeld op de uitvoering van het sociaal domein. Deze visie is nodig om te zijner tijd besluiten te kunnen nemen over de toekomstige inrichting van het sociaal domein in Dantumadiel.

Financiën

Bedragen x € 1.000

FCL	ECL	Totaal begroot	Realisatie	Te verwachten	Prognose
5000500 Uitvoering Sociaal Domein		650	462	188	650
	351000 U Inhuur personeel	650	462	188	650
Totaal		650	462	188	650

Inwerkingtreding omgevingswet

Beschrijving project

Het project omhelst de implementatie van de Omgevingswet binnen onze organisatie. Door een succesvolle implementatie zullen we op termijn onze burgers en bedrijven op het gebied van vergunningverlening, ruimtelijke ontwikkeling, etc. beter en sneller kunnen bedienen. Dit allemaal vanuit de positieve grondhouding "Ja, mits"

Doelen & activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang	Toelichting
905 Projecten programma 5		
<i>905.1 Komen tot een succesvolle implementatie van de omgevingswet binnen onze organisatie</i>		
905.1.1 Borgen van de kwaliteit van de dienstverlening gedurende de aanloopfase in 2024	G	Binnen de keten vergunningverlening is extra capaciteit ingehuurd om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden. De inhuur loopt tot het einde van het jaar. In kwartaal 4 wordt geëvalueerd of deze extra inzet voor een langere termijn benodigd is.
905.1.2 Inrichten van het softwarepakket Centric Leefomgeving	G	In augustus heeft de oplevering van de 1e inrichtingsfase plaatsgevonden. Alle kritische omgevingswet processen zijn ingericht. In fase 2 vindt verdere inrichting plaats van het softwarepakket. In deze fase zullen de APV vergunningsprocessen ingericht worden.
905.1.3 Vaststellen van de omgevingsvisie	G	Op dit moment worden de zienswijzen op de omgevingsvisie verwerkt. Na verwerking zal de omgevingsvisie weer aan de raad aangeboden worden ter besluitvorming
905.1.4 Opstellen en implementeren van omgevingsprogramma's	O	Momenteel is er nog geen omgevingsprogramma in gebruik.
905.1.5 Opstellen en implementeren van participatiebeleid	O	We verwachten in 2025 te kunnen starten met het opstellen van het participatiebeleid
905.1.6 Omzetten tijdelijk omgevingsplan naar definitief omgevingsplan	G	Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen om te komen tot het definitieve omgevingsplan. Het definitieve omgevingsplan moet op 1 januari 2032 klaar zijn.
905.1.7 Implementeren van de BGE voor lokale wegen	G	De voorbereidingen voor de implementatie liggen op schema.
905.1.8 Implementeren en borgen van de beleidscyclus Omgevingswet	G	De implementatie en borging bevindt zich in de voorbereidingsfase.

Financiën

Bedragen x € 1.000

FCL	ECL	Totaal begoot	Realisatie	Te verwachten	Prognose
9000050 Implementatie omgevingswet		22	-	22	22
	380992 U Algemene Reserve - overig	22	-	22	22
9000051 Omgevingswet - Borgen kwaliteit dienstverlening		228	55	173	228
	351000 U Inhuur personeel	228	55	173	228
9000052 Omgevingswet - Afronden implementatie CLO		217	52	165	217
	351000 U Inhuur personeel	159	51	108	159
	380106 U Opleidingen, studiebijeenkomsten, info-dagen	21	-	21	21
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	37	1	36	37
9000053 Omgevingswet - Opstellen participatiebeleid		25	-	25	25
	351000 U Inhuur personeel	25	-	25	25
9000054 Omgevingswet -		122	-	122	122

FCL	ECL	Totaal begoot	Realisatie	Te verwachten	Prognose
Beleidscyclus Omgevingswetproof					
	351000 U Inhuur personeel	117	-	117	117
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	5	-	5	5
9000055 Omgevingswet - Transitie definitief omgevingsplan		292	34	258	292
	351000 U Inhuur personeel	192	34	158	192
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	100	-	100	100
9000056 Omgevingswet - Beheersen geluid lokale wegen (BGE)		140	-	140	140
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	140	-	140	140
9000057 Omgevingswet - Overall projectleiding & Communicatie		32	21	11	32
	351000 U Inhuur personeel	32	21	11	32
9000058 Omgevingswet - Onvoorzien		86	-	86	86

FCL	ECL	Totaal begoot	Realisatie	Te verwachten	Prognose
	380999 U Niet in te delen lasten	86	-	86	86
Totaal		1.164	162	1.002	1.164

Activiteiten

Overzicht activiteiten

Overzicht activiteiten	Voortgang
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	
101 Dienstverlening	
<i>101.1 De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting</i>	
101.1.1 Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.	R
101.1.2 Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.	G
101.1.3 Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).	O
<i>101.2 Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie</i>	
101.2.1 Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.	G
101.2.2 Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.	G
101.2.3 Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.	G
101.2.4 Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.	G
101.2.5 Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.	G
102 Veilige woon en leefomgeving	
<i>102.1 Veilige woon- en leefomgeving versterken</i>	
102.1.1 Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning)	G
102.1.2 Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)	G
102.1.3 Biboscan uitvoering geven.	O
102.1.4 Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.	G
102.1.5 Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein.	O
102.1.6 Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.	O
103 Krachtig en eigentijds bestuur	
<i>103.1 Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding</i>	
103.1.1 Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.	G
103.1.2 Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.	O
104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn	
<i>104.1 Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel</i>	
104.1.1 Lange termijn visie opstellen financiële situatie.	G
104.1.2 Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.	G
104.1.3 Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)	G
Programma 2: Mienskip	
201 Sociale verbondenheid	
<i>201.1 Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.</i>	
201.1.1 Ondersteunen en versterken van initiatieven uit de lokale samenleving.	G
201.1.2 DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze (dorpsbudgetten).	G
201.1.3 Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.	G
201.1.4 Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.	O
202 Voorzieningenniveau	
<i>202.1 De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.</i>	
202.1.1 Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o,a. vervangen in Feanwalden).	G

Overzicht activiteiten	Voortgang
202.1.2 Verenigingen en dorpshuizen ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun accommodaties.	G
202.1.3 Meer ruimte bieden voor uitdagende speel- en sportvoorzieningen en bewegen in de openbare ruimte.	G
202.1.4 Het IHP doorontwikkelen en uitvoering geven aan de planning.	G
202.1.5 Actieve financiële inspanning voor financiering brede school in Feanwalden.	G
202.1.6 Volgens ANNO voorstel pilots met bloeizones in de dorpen ontwikkelen.	G
203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)	
<i>203.2 Onze jongeren meer en structureel de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen</i>	
203.2.1 Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).	G
203.2.2 Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.	G
203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)	
<i>203.1 In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022</i>	
203.1.1 Aanjaagregeling Cultuur beter onder de aandacht van de inwoners brengen.	G
203.1.2 Culturele mogelijkheden, zowel actief als passief, voor jongeren vergroten en beter faciliteren (poppodium, festival, jeugdtheater)	G
203.1.3 Volwassenfonds sport en cultuur promoten (is nu een pilot, zo mogelijk permanent maken).	G
203.1.4 In het kader van preventie sport- en cultuuractiviteiten aanbieden aan jongeren (buurtsporcoaches en jongerenwerkers).	G
203.1.5 It organisearjen fan in Fryske wike mei de Anno-gemeenten.	G
203.1.6 It organisearjen fan in jierliks werkomkommende aktiviteit yn it basisûnderwiis oangeande it Frysk.	G
Programma 3: Soarch en Wolwêzen	
301 Langer leven in goede gezondheid	
<i>301.1 Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.</i>	
301.1.1 Ontwikkelen vrijwilligersvervoer	G
301.1.2 Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsomtinkers en doarpsmoetingsplakken.	O
301.1.3 Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.	G
301.1.4 Inzetten van het gezinsplan bij jeugdhulp	G
301.1.5 Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.	G
301.1.6 Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.	G
<i>301.2 Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.</i>	
301.2.1 Fraude in WMO en Jeugd actiever bestrijden.	G
301.2.2 Opvoedingsondersteuning toegankelijker en laagdrempeliger aanbieden	G
301.2.3 Extra inzet op gezonde levensstijl voor volwassenen.	G
301.2.4 Vrijtijdsbesteding aanbieden aan jongeren als preventie door middel van sport en cultuur (buurtsportcoaches en jongerenwerkers). + preventieakkoord.	G
302 Meer maatschappelijke participatie	
<i>302.1 Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.</i>	
302.1.1 Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.	G
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	

Overzicht activiteiten	Voortgang
402 Verbeteren detailhandel en structuur	
<i>402.1 Vergroten van ondernemerstevredenheid</i>	
402.1.1 Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.	O
402.1.2 Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.	O
402.1.3 Afronden detailhandelsvisie.	O
402.1.4 In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling	G
403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid	
<i>403.1 De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkeringssituatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.</i>	
403.1.1 Inzet van het Project meedoen via Dokwurk.	G
403.1.2 Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.	G
403.1.3 Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Werkstart.	G
403.1.4 De positie van Dokwurk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.	G
<i>403.2 Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.</i>	
403.2.1 Doorontwikkeling van werkstart (leven lang leren).	O
<i>403.3 Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.</i>	
403.3.1 Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.	G
404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven	
<i>404.1 Groei van de gastvrijheidssector (SMART maken aan de hand van de meting)</i>	
404.1.1 Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.	O
404.1.2 Inzetten op branding en marketing.	G
404.1.3 Opstellen van een ontwikkelkader.	O
404.1.4 Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.	O
404.1.5 Stimuleren initiatieven van inwoners.	G
Programma 5: Wenjen en Omjouwung	
501 Wonen	
<i>501.1 In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.</i>	
501.1.1 100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).	O
501.1.2 75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.	G
501.1.3 Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.	G
502 Duurzaamheid	
<i>502.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.</i>	
502.1.1 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G
502.1.2 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G
502.1.3 Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.	O

Overzicht activiteiten	Voortgang
502.1.4 De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.	G
<i>502.2 70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.</i>	
502.2.1 In 2023 een plan 'Dorp van de toekomst' gericht op klimaatverandering en energietransitie, gereed te hebben om de ambitie te kunnen realiseren en hierbij de mienskip bij betrekken.	O
502.2.2 Stimuleren van opzetten energie coöperaties.	G
502.2.3 Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.	G
502.2.4 Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met: Dokwurk, Kringloopwinkels en Milieustraten.	O
<i>502.3 De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.</i>	
502.3.1 Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.	G
503 Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen	
<i>503.1 De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.</i>	
503.1.1 Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.	O
503.1.2 Het maken van dorpsbiografieën.	G
503.1.3 Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.	G
<i>503.2 De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.</i>	
503.2.1 Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.	O
Programma 6: Iepenbiere Romte	
602 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte	
<i>602.1 Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.</i>	
602.1.1 Verkennend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.	G
603 Duurzame inrichting openbare ruimte	
<i>603.1 Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.</i>	
603.1.1 Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.	G
603.1.2 Het realiseren en stimuleren van maatregelen: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinen aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom	G
604 Verkeer/mobiliteit	
<i>604.1 Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.</i>	
604.1.1 Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit..	G
604.1.2 Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.	G
604.1.3 Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.	G
604.1.4 Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.	O
<i>604.2 De fysieke toegankelijkheid van winkelheden voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.</i>	
604.2.1 Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid' op minimaal het niveau 'brons' te behalen.	G

Overzicht activiteiten	Voortgang
<i>604.3 Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.</i>	
604.3.1 Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.	G
604.3.2 Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Âldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum	G
Projecten	
902 Projecten programma 2	
<i>902.1 Het bouwen van een MFC in Feanwâlden welke onderdak bied aan twee scholen, sport en ontmoeten</i>	
902.1.1 Voorbereidingsfase: activiteiten en te nemen besluiten (door gemeente en andere partijen) zodat de realisatie van het MFC kan worden aanbesteed en een aannemer/architect kan worden gekozen.	G
903 Projecten programma 3	
<i>903.1 Wegwerken achterstanden WMO</i>	
903.1.1 Inzet extra medewerkers op uitvoering sociaal domein	G
<i>903.2 Verbeteren organisatie uitvoering Sociaal Domein</i>	
903.2.1 Verbeteren werkprocessen en doen van voorstellen voor een (toekomstige) inrichting van het sociaal domein	G
903.2.2 Rust en stabiliteit brengen in de organisatie van het gebiedsteam sociaal domein	G
903.2.3 Het opstellen van een visie op het sociaal domein	G
905 Projecten programma 5	
<i>905.1 Komen tot een succesvolle implementatie van de omgevingswet binnen onze organisatie</i>	
905.1.1 Borgen van de kwaliteit van de dienstverlening gedurende de aanloopfase in 2024	G
905.1.2 Inrichten van het softwarepakket Centric Leefomgeving	G
905.1.3 Vaststellen van de omgevingsvisie	G
905.1.4 Opstellen en implementeren van omgevingsprogramma's	O
905.1.5 Opstellen en implementeren van participatiebeleid	O
905.1.6 Omzetten tijdelijk omgevingsplan naar definitief omgevingsplan	G
905.1.7 Implementeren van de BGE voor lokale wegen	G
905.1.8 Implementeren en borgen van de beleidscyclus Omgevingswet	G

Bijlagen

Bijlage 1: Verlaging kapitaallasten doorgeschoven investeringen

Bijlage 1: Verlaging kapitaallasten doorgeschoven investeringen

De planning van onze investeringen is geactualiseerd. Een aantal investeringen zijn doorgeschoven naar latere jaren. Dit heeft als gevolg dat de kapitaallasten van deze investeringen doorschuiven naar latere jaren. De kapitaallasten van activa bestaan uit twee componenten, de afschrijvingen en de rente. In de tabel hieronder zijn beide componenten weergegeven.

De verlaging van afschrijvingen komt ten gunste van het resultaat. In 2024 leiden de lagere afschrijvingen tot een voordelig resultaat van € 264.000.

De aframing van toegerekende rente is over de programma's heen budget neutraal. De toerekening van rente heeft als doel om de rentekosten op het taakveld Treasury te verdelen over de programma's / producten. Wanneer investeringen worden doorgeschoven vindt er geen investering plaats, is er geen financieringsbehoefte en is er derhalve ook geen sprake van rentekosten. Wanneer er geen (of minder) rentekosten op het taakveld Treasury worden gemaakt hoeven deze ook niet te worden toegerekend.

Overigens is er op het taakveld Treasury wel sprake van hogere rentebaten á € 328.000, zie programma Algemene dekkingsmiddelen. Deze hogere rentebaten zijn grotendeels toe te schrijven aan de doorgeschoven investeringen naar latere jaren.

Programma	Onderdeel	Wijziging 1e Turap 2024		
		Afschrijvingen	Toegerekende rente	Kapitaallasten (afschrijvingen + toegerekend rente)
Lasten				
01 Ynwenner en Bestjoer				
	<i>103 Veiligheid</i>	0	1	1
02 Mienskip				
	<i>202 Onderwĳshuisvesting en -kansenbeleid</i>	16	57	73
03 Soarch en Wolwêzen				
	<i>303 Inkomensondersteuning</i>	0	1	1
	<i>308 Onderwĳs (kinderopvang / vve)</i>	0	1	1
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje				
	<i>403 Recreatie en toerisme</i>	0	1	1

Programma	Onderdeel	Wijziging 1e Turap 2024		
		Afschrijvingen	Toegerekende rente	Kapitaallasten (afschrijvingen + toegerekend rente)
05 Wenjen en Omjouwing				
	501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	0	7	7
	502 Wonen	0	5	5
	508 Afvalbeleid en afval inzameling	0	2	2
06 Iepenbiere Romte				
	504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	10	1	11
	601 Beheer openbare ruimte	223	106	329
	603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	6	37	43
90 Algemeene dekkingsmiddels				
	093 Overige algemene dekkingsmiddelen	10	95	105
	093 Overige algemene dekkingsmiddelen - taakveld Treasury	0	-327	-327
91 Overhead				
	094 Overhead	0	13	13
Totaal lasten		264	0	264
Totaal saldo wijzigingen		264	0	264